

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28 червня 1996 року Відомості Верховної Ради України від 23.07.1996 № 30, ст.45.
2. Янчук О. Трансформація системи виконавчої влади в контексті адміністративної реформи в Україні. Право України . 2014.№2 С. 31-33

Косяк Наталія

аспірантка кафедри конституційного права та прав людини НАВС

ДО ПИТАННЯ ВИКОНАННЯ АКТИВ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

Здійснювана в Україні судово-правова реформа свідчить про бажання нашої держави створити дієву судову систему України, формування європейської моделі конституційної юрисдикції. Зокрема, зміни внесені Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» від 02.06.2016 року [1]направлені на закріплення особливого статусу Конституційного Суду України як єдиного органу конституційної юрисдикції в нашій державі.

Прийнята нова редакція Закону України «Про Конституційний Суд України» [2] підкреслила значення діяльності Конституційного Суду України, як єдиного органу судового контролю, закріпила європейські стандарти його діяльності. Так, згідно ст. 150 Конституції України [3] та ст. 7 Закону України «Про Конституційний Суд України» **[Ошибка! Закладка не определена.]** Конституційний Суд України уповноважений: вирішувати питання про відповідність Конституції України законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України та Верховної Ради Автономної Республіки Крим; здійснювати офіційне тлумачення Конституції України; надає висновки про відповідність Основному закону держави міжнародних договорів України та питань, які пропонуються для винесення на всеукраїнський референдум за народною ініціативою та ін. Новелою нового Закону України «Про Конституційний Суд України» **[Ошибка! Закладка не определена.]** є надання Конституційному Суду України повноважень з вирішення питань про відповідність Конституції України (конституційність) законів України (їх окремих положень) за конституційною скаргою особи, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України суперечить Конституції України.

Вищенаведене вказує на те, що у новому Законі України «Про Конституційний Суд України» визначається особливий статус Конституційного Суду України, закріплено його автономність від системи судів, що здійснюють правосуддя та запроваджується конституційна скарга, як підстава конституційного провадження.

Позитивним моментом нової редакції Закону України «Про Конституційний Суд України» **[Ошибка! Закладка не определена.]** є закріплення у переліку основних принципів діяльності Конституційного суду

України *принципу обов'язковості ухвалених ним рішень і висновків* (ст. 2). Дане положення повністю відповідає ч. 2 ст. 147 та ст. 151² Конституції України **[Ошибка! Закладка не определена.]**. Зміст даного принципу розкривається у ст. 97 чинного Закону України «Про Конституційний Суд України» де закріплюється право Конституційного Суду України встановити порядок і строки виконання його рішень та висновків, забезпечити здійснення державними органами належного контролю за їх виконанням **[Ошибка! Закладка не определена.]**. Також встановлюється право вимагати від відповідних органів надавати письмове підтвердження виконання рішення, додержання висновку Конституційного Суду України (ч.2 ст. 97) **[Ошибка! Закладка не определена.]**.

На обов'язковості виконання рішень неодноразово наголошував і сам Конституційний Суд України. Так, у Рішенні КСУ від 14.12.2000 № 15-рп/2000 КСУ встановлює, що рішення Конституційного Суду України мають пряму дію і для набрання чинності не потребують підтверджень з боку будь-яких органів державної влади. Обов'язок виконання рішення Конституційного Суду України є вимогою Конституції України, яка має найвищу юридичну силу щодо всіх інших нормативно-правових актів. Також КСУ акцентує увагу на тому, що його рішення незалежно від того, визначено в них порядок і строки їх виконання чи ні, є обов'язковими до виконання на всій території України [4]. Відповідно, єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні наголосив на обов'язковості виконання його рішень.

Доцільно також вказати й на те, що законодавець те тільки закріпив даний принцип у Законі України «Про Конституційний Суд України», але й у ст. 98 даного Закону встановив відповідальність за невиконання актів КСУ **[Ошибка! Закладка не определена.]**. Зокрема, ч. 4 ст. 382 Кримінального Кодексу України встановлює кримінальну відповідальність за умисне невиконання службовою особою рішення Конституційного Суду України та умисне недодержання нею висновку Конституційного Суду України [5]. Відповідно, кримінальним законодавством встановлено відповідальність за умисне невиконання рішень та недодержання висновків КСУ.

Незважаючи на законодавче закріплення відповідальності за невиконання рішень та висновків Конституційного Суду України сьогодні усе ж спостерігається порушення даного принципу. Так, аналіз інформаційно-аналітичної довідки Конституційного Суду України щодо виконання рішень Конституційного Суду України у 2007–2012 роках свідчить про наявність значних порушень виконання його актів, передусім рішень [6, с.118–123; 7, с. 215]. Протягом 2013–2016 років Конституційний Суд України прийняв 25 рішень, з яких 4 визнають норми окремих нормативно-правових актів як такі, що не відповідають положенням Конституції України, з них 2 рішення виконано, статус ще двох неможливо відстежити **[Ошибка! Закладка не определена., с. 215]**. На цьому ж наголошує Інформаційно-правовий центр «Наше право», який на підставі даних наданих Секретаріатом КСУ, наголошує, що будь-яких письмових підтверджень щодо виконання рішень, додержання висновків Конституційного Суду України цей орган не отримував; відомості

щодо наявності практики притягнення до юридичної відповідальності за невиконання рішень Конституційного Суду України відсутні [8, с. 1]. Підтвердженням даного факту є також перший щорічний звіт КСУ [9] у якому він надав детальну інформацію щодо кількості звернень до КСУ, однак дані щодо виконання його рішень та дотримання висновків відсутні. Це вказує на те, що сам Конституційний Суд України неналежним чином виконує свої контрольні функції в частині практичного виконання його актів.

Дана проблема досить широко обговорюється і у наукових колах (П.В. Волвенко, В. Кампо, В.А. Пахомова, І.К. Полховська, В.Є. Скомороха, Л. Чубар та ін. Так, І.К. Полховська та В.А. Пахомова досліджуючи проблемні аспекти виконання рішень КСУ наголошують на тому, що більшість рішень КСУ не виконуються. На думку науковців тільки злагоджена робота органів публічної влади, їх посадових осіб в режимі консенсусу й суворого дотримання норм Основного Закону має сприяти й діяльності Конституційного Суду України, зокрема щодо виконання його актів [Ошибка! Закладка не определена., с. 217].

Аналіз практики виконання рішень Конституційного суду України та наукових джерел свідчить про необхідність забезпечення неухильного виконання рішень та висновків органу судового конституційного контролю. З цією метою перш за все сам Конституційний Суд України, використовуючи законодавчо встановлені механізми, повинен забезпечити належний контроль за їх виконанням. Доцільно також на законодавчому рівні більш детально закріпити процедури та строки виконання органами державної влади та їх посадовими особами рішень та висновків Конституційного Суду України.

Список використаних джерел

1. Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя): Закон України від 02.06.2016 № 1401-VIII // Відомості Верховної Ради, 2016, № 28, ст.532.
2. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13.07.2017 № 2136-VIII // Відомості Верховної Ради, 2017, № 35, ст.376
3. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30, ст. 141 *Законодавство України* URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
4. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Президента України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Постанови Верховної Ради України "Про чинність Закону України "Про Рахункову палату", офіційного тлумачення положень частини другої статті 150 Конституції України, а також частини другої статті 70 Закону України "Про Конституційний Суд України" стосовно порядку виконання рішень Конституційного Суду України (справа про порядок виконання рішень Конституційного Суду України): рішення Конституційного Суду України від 14.12.2000 № 15-рп/2000. *Законодавство України* URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v015p710-00/ed20140222/conv>

5. Кримінальний Кодекс України: Кодекс України; Закон від 05.04.2001 № 2341-III // Відомості Верховної Ради України, 2001, № 25-26, ст.131

6. Інформаційно-аналітична довідка щодо виконання рішень Конституційного Суду України у 2007–2012 роках. *Вісник Конституційного Суду України*. № 1. 2013. С. 117–123.

7. Полховська І. К. Проблемні аспекти виконання рішень Конституційного Суду України / І. К. Полховська, В. А. Пахомова // *Форум права*. № 3. 2016. С. 213–218.

8. Стасюк Ю. Чому не працює інститут відповідальності за невиконання рішення Конституційного Суду? / Ю. Стасюк. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: gromada.lviv.ua.

9. Щорічна інформаційна доповідь Конституційного Суду України за 2017 рік: Постанова Конституційного Суду України від 29 березня 2018 року № 17-п/2018. *Конституційний Суд України* URL: <http://www.ccu.gov.ua/sites/default/files/docs/zvit.pdf>

Кравцова Зоріна,

доцент кафедри конституційного права юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кандидат юридичних наук,

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ: КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Держава не завжди готова реалізувати проголошений і визначений народом курс країни, для цього є необхідність змінити законодавство, ідеологічні цінності, інструменти управління країною. Це потребує як часових, так і матеріально-фінансових витрат. Держава, в особі владних інституцій несе відповідальність за реалізацію правової політики, завдяки якій і відбувається юридична легітимація, закріплення та здійснення владної діяльності держави в усіх сферах суспільного життя.

Саме засади взаємодії органів державної влади є одним із найскладніших питань організації та функціонування апарату держави. Ці питання не втратили своєї актуальності і на сьогоденнішньому етапі розвитку держави.

Засади взаємодії органів державної влади залежать від багатьох факторів, а саме: юридичних, економічних, історичних, міжнародних, психологічних, філософських, соціальних тощо. Слід наголосити, що від інших форм соціальної взаємодії владу вирізняє специфічна ознака асиметричності, так як владні відносини, це відносини покори та домінування волі одного суб'єкта над волею іншого. Державна влада виражає зв'язок особливих соціальних суб'єктів і знаходить свій прояв у різноманітних динамічних формах залежності, незалежності чи взаємозалежності.

Комплексний аналіз наукових праць та досвід конституційно-правової практики дає можливість виокремити ряд характеристик державної влади в